

Informatieblad

februari 2016

Verborgen Vrouwen

Verborgen vrouwen leiden onder dwang een geïsoleerd bestaan. Deze vrouwen zijn voor de buitenwereld vaak nauwelijks of niet zichtbaar. Zij vragen niet om hulp, omdat zij de weg niet weten, de taal niet of onvoldoende spreken en/of uit angst voor man en familie. Het (zedelijke) gedrag van de vrouw/meisje is van grote betekenis voor de (goede) naam en eer van de familie/gemeenschap.

Situatie in Rotterdam

In Rotterdam leven naar schatting 200 tot 300¹ vrouwen in een vorm van gedwongen isolement. Deze vrouwen worden door hun partner en/of (schoon) familie ernstig beperkt in hun vrijheid en belemmerd in hun recht op zelfbeschikking. Hierdoor kunnen deze vrouwen niet vrij participeren in de samenleving. Dit heeft niet alleen negatieve gevolgen voor deze vrouwen, maar ook voor hun kinderen, die hier dagelijks getuige van zijn.

Verborgenen

Een vrouw die tegen haar wil niet of nauwelijks buiten komt, is ook niet of nauwelijks zichtbaar voor de buitenwereld. Juist haar afwezigheid biedt aanknopingspunten voor het leggen van contact door bijvoorbeeld: scholen, ouderconsulenten, (jeugd)verpleegkundigen, huisartsen, activeringsconsulenten en buurtbewoners.

Oplettende professionals zullen zich afvragen waarom moeder of echtgenote nooit alleen komt of waarom altijd alleen de man verschijnt. Om in zo'n situatie effectief te handelen (of te kunnen verwijzen) moeten deze professionals over inzicht, de nodige tijd en de juiste gespreksvaardigheden beschikken.

Een professional doet er goed aan rekening te houden met factoren, die tot (meer) schade en gevaar voor het slachtoffer zouden kunnen leiden. Goedbedoelde acties in dergelijke situaties kunnen juist tot gevolg hebben dat de deur nog meer sluit. Vooral in gesloten gezinnen en gemeenschappen en wanneer deze uitsluitend op de eigen groepscultuur of religieuze overtuiging gericht zijn, kan het risico voor de vrouw voor voortzetting van gedwongen isolement juist toenemen.

Wees alert op de volgende signalen:

- De vrouw komt nooit of nauwelijks buiten.
- De vrouw oogt angstig en vermijdt buurtcontacten.
- De echtgenoot of familielid voert (altijd) het woord.
- Buurtkinderen of klasgenootjes mogen nooit komen spelen.
- De kinderen komen onverzorgd, angstig en vermijdend over.
- De ramen zijn verduisterd.
- Gedwongen inwoning bij (schoon) familie.

¹ Onderzoek Verweij-Jonker in Amsterdam en pilots verborgen vrouwen in Delfshaven.

Risicogroepen

- Huwelijksmigranten die vooraf niets weten van degene met wie zij zullen gaan trouwen.
- Meisjes en vrouwen voor wie een huwelijk wordt gearrangeerd of afgedwongen met een man die te kampen heeft met een lichte of zwaardere verstandelijke of een fysieke beperking.
- Vrouwen die onder druk van de familie trouwen met een partner met psychiatrische problemen (waaronder extreme achterdocht, paranoïde gedragingen, persoonlijkheidsstoornissen of een verslaving).
- De vrouw heeft zelf een verstandelijke of psychiatrische beperking en wordt daarvoor (vaak uit schaamte) extreem afgeschermd en verborgen gehouden door familie.
- Illegale vrouwen zonder verblijfsstatus en vrouwen met kinderen en een verblijfsafhankelijke status.
- Slachtoffers van gedwongen prostitutie, van loverboy praktijken en mensenhandel.
- In het algemeen (economisch) afhankelijke vrouwen en kinderloze vrouwen die met het doel van gezinsvorming op latere leeftijd naar Nederland komen.
- (Jonge) vrouwen die naar Nederland worden gehaald als gratis werkkraft om voor (schoon) familie te zorgen zonder dat zij dat weten of beseffen.

Risicofactoren

- Financiële afhankelijkheid, sociale druk en sociale controle door de gemeenschap, (schoon)familie, partner, lage opleiding (let op: de praktijk leert dat ook hoogopgeleide vrouwen in gedwongen isolement kunnen leven, zelfs als zij voor hun werk naar buiten mogen), laaggeletterdheid, analfabetisme en/of de Nederlandse taal niet kunnen spreken, gebrek aan vertrouwen in de hulpverlening.

Wat doet de gemeente?

De gemeente Rotterdam wil verborgen vrouwen in beeld krijgen. Dit doet ze door de aanpak Verborgen Vrouwen, deze aanpak bestaat onder andere uit:

- Het werven van nieuwe vrijwilligers die als sleutelpersoon aan de slag gaan.
- Het trainen van (nieuwe) sleutelpersonen om met deze problematiek om te gaan.
- Het inzetten van de Huiselijk Geweld experts van de Wijkteams om de sleutelpersonen te ondersteunen en vermoedens sneller te kunnen onderzoeken. De Huiselijk Geweld experts pakken signalen op en zetten deze waar nodig door naar het meldpunt Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond.
- Het voorlichten van professionals van organisaties die 'achter de voordeur' komen over het signaleren en melden van verborgen vrouwen.
- Het per gebied bekijken welke organisaties bij de aanpak betrokken worden en desgewenst de samenwerkingsafspraken, taken en verantwoordelijkheden vastleggen in een intentieverklaring.

Wat kunt u doen?

Heeft u advies nodig bij een vermoeden of bij twijfel? Of gaat het om een feitelijk opgesloten vrouw? Neem dan contact op met medewerkers van Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond (0800-2000) of met een hulpverlenende instantie die ervaring heeft met deze problematiek. Bij acuut gevaar belt u 112.